

Perlit-92 Kft. (3994 Pálháza, Ipartelep út 22-24.)
Hatás-Kör Kft. (3528 Miskolc, Lajos Árpád utca 19.)

**„Bózsva I. - perlit” védőnevű bányatelken belüli kapacitásbővítés élővilág-védelmi és
tájvédelmi monitoring vizsgálata**
(Az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről szóló 275/2004.
(X.8.) Korm. rendelet 14. sz. mellékletének megfelelően)
hatásbecslési dokumentációja hiánypótlása

2026

(Piros madár-birs-*Cotoneaster integerrimus* Medic.)
Készítette: Mercsák József László
élővilág-védelem, tájvédelem szakértő
Engedély száma: Sz-066/2012

„Bózsva I. - perlit” védőnevű bányatelken belüli kapacitásbővítés élővilág-védelmi és tájvédelmi monitoring vizsgálata

(Az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről szóló 275/2004. (X.8.) Korm. rendelet 14. sz. mellékletének megfelelően)

hatásbecslési dokumentációja hiánypótlása

BORSOD-ABAÚJ-ZEMPLÉN VÁRMEGYEI KORMÁNYHIVATAL: BO/32/02417-40/2026 iktatószámú végzése szerint:

Tárgy. „Perlit-92” Bányászati és Feldolgozó Kft. (Pálháza) által művelt „Bózsva I. perlit” védőnevű bányatelek bővítésére vonatkozó környezeti hatásvizsgálati eljárásban felhívás hiánypótlásra.

3. Ismertesse, hogy mely fajokat érint közvetlenül a tervezett bővítéssel érintett terület, az ott folyó tevékenység, illetve mely fajok esetében közvetett hatás.

A tervezett bővítési terület közvetlen folytatása a jelenlegi művelés irányának és technológiának. A jelenlegi bányászati tevékenység, mivel nem folyamatos, hanem megszakításokkal történik, az élővilág alkalmazkodni tud, a madarak elfoglalják a szilafalak repedésit, üregeit. gyakran táplálkoznak a növényzetmentes bányaudvarban. A bánya területén előforduló állatfajok közül a következők élnek, részben szaporodnak is, de leginkább táplálkoznak, vagy átrepülnek (*vonulnak*).

Szalamandrafélék (*Salamandridae*)_foltos szalamandra - *Salamandra salamandra* a bányatelek határa közelében folyó (*Dzsedó és Kemence*) patakok, mint szaporodóhelyek, hasonlóan a korongnyelvűbéka-félék (*Discoglossidae*)_sárgahasú unka – *Bombina variegata* az úton tartósan megmaradó pocsolyákban is szaporodik.

A bányafalakon hasonlóan a természetes szilákon gyakori nyakörvösgyíkfélék (*Lacertidae*) fali gyík - *Lacerta muralis*, ürge gyík - *Lacerta agilis* és zöld gyík - *Lacerta viridis* szívesen tartózkodik, táplálkozik. Előfordul a siklófélék (*Colubridae*) közül az erdei sikló - *Elaphe longissima*.

A madárfajok közül a gólya-félék (*Ciconiidae*)_Fekete gólya - *Ciconia nigra* szintén a közeli patakokat keresi fel táplálkozásra a bányát átrepülve.

A közeli öreg erdők jellegzetes madarai is érintik a bányatelek területét a harkályfélék (*Picidae*) közül a zöld küllő - *Picus viridis*, a nagy fakopáncs - *Dendrocopos major*, a közép fakopáncs *Dendrocopos medius*.

Szívesen táplálkoznak a Kishután költő fecskéfélék (*Hirundinidae*) így a molnárfecske - *Delichon urbica* és a füsti fecske - *Hirundo rustica*.

A varjúfélék (*Corvidae*) közül táplálék után kutatva, vagy a bányafalon megpihenve gyakori a holló - *Corvus corax* és a gyakori, nem védett szajkó - *Garrulus glandarius*. Tavasszal, vonuláson gyakran fordul elő a billegetőfélék (*Motacillidae*) közül a barázdabillegető - *Motacilla alba*.

Az ismertett állatfajok a bányaterület bővítése területén élő fajok, de alkalmazkodni tudnak a változáshoz is. A környéken ritkák a természetes sziklafalak, sziklakibúvások, ezt helyettesíthetik a mesterségesen létrejött bányafalak. Amíg költött hazánkban a mára alig előforduló kövirigó - *Monticola saxatilis*, szinte csak felhagyott kőbányákban költött, ma az uhu - *Bubo bubo* is itt költ.

Olyan fajokat amelyeket közvetlenül, vagy közvetett hatás érintene a bővítés következtében nem találtam.

4. Mutassa be (a jelölő fajok vonatkozásában is), hogy a hatásviselő fajok érintettsége milyen formában jelentkezik (pl. élőhelyvesztés, élettévékenységében zavarás, stb.)

A bányaterület bővítése következtében szakaszosan és vegetációs időn kívül történik, Ezen tevékenység elvégzése egyértelmű, a fák kivágása, a cserjék leverése csak október 1. és március 1. közötti időszakban végezhető el természetkárosítás és az élővilág zavarása elkerülésével. A humusztakaró letermelése után depóba kerül, hogy szükség esetén felhasználásra kerülhessen. A szakaszos művelés következtében mindezen tevékenységek ismétlődnek. Az adott helyszínen megszűnik az erdő, mint életközösség, így főleg az állatfajok elmenekülnek, vagy áttelepülnek. Az állat és növényfajok közül azok a fajok fognak megtelepedni amelyek a lejtőtörmeléken, kőfolyásokon, száraz élőhelyen képesek fennmaradni. A bányászati tevékenység következtében ez a természetes állapot már nem állítható vissza. A terület rekultivációja és a terület újrahasznosítása csak a bányászati tevékenység teljes befejezése után történhet meg valamilyen új funkcióval. A hatásviselő fajok egy része az élőhelyvesztés következtében elpusztul, elmenekül, ez a helyhez kötődő növényfajokat, a talajban élő és szaporodó állatfajokat érinti. de érinti az élettevékenységében történő zavarás is pl. áttelelő nyugalmi állapotban történő tevékenység esetében.

5. Ismertesse az érintett fajok állomány nagyságát a vizsgált terület vonatkozásában. Vizsgálja és elemezze az érintett állomány mértékét és azt, hogyan viszonyul a teljes Natura 2000 terület állományához (elhanyagolható, jelentős, stb.)

Az érintett (HUBN10007 = 114536,78 ha, HUAN21007 = 832,25 ha, HUBN20064 = 8665,78 ha) Natura 2000 védettségű terület összesen: 124034,78 ha.

A „Bózsva I. – perlit” védnevű bányatelek területe: 64,29 ha, ebből a jelenleg igénybe vett (művelés alatt lévő) terület kiterjedése (utak, meddőhányó, bányaudvar, stb.) kb. 12 ha, továbbá kiegészülve a megvásárolt területtel.

A „Bózsva I. – perlit” védnevű bányatelek az érintett (HUBN10007 + HUAN21007 + HUBN20064) Natura2000 területek mindössze: 0,0518 %-a.

A vizsgált területen (kb: 95 – 100 ha)

Növényfajok száma 171: (ebből 1 pl védett, 11 pl társulásalkotó, 74 pl kísérőfaj, 3 pl pionir faj, 39 pl zavarástűrő, 1 faj gazdasági és 42 pl gyomfajt találtam)

Állatfajok: (8 faj kételtű, ebből mind a 8 faj védett, 5 hulló, ebből mind az 5 faj védett, 64 faj, ebből 5 faj fokozottan védett, 7 faj védett, 3 faj nem védett, emlős 4 faj védett, 11 faj nem védett.

A Natura2000 védettségű területek kiterjedése: 124034,78 ha, a bányatelek területe: 64,29 ha, ebből a jelenleg igénybe vett kb. 12,0 ha, az érintett Natura2000 területek mindössze: 0,0518 %-a. A jelenleg is művelés alatt álló bánya területe ezen a 12 ha-on már átalakított. Már az 1980-as évek elején történt perlit kutatás eredményei alapján nem került a Zempléni Tájvédelmi Körzetbe sorolása, azonban a természetvédelmi jogszabályok változása következtében került több védelmi kategóriába (Natura2000, Nemzeti Ökológiai Hálózat, stb.)

Az érintett természeti értékek mértéke nem hagyható figyelmen kívül, de a teljes Natura 2000 terület állományához viszonyítva elhanyagolható és a bánya jelenleg is művelés alatt áll, illetve, a bányaudvartól mérve, keletre, 0,9 km-re Kishuta község lakott területe is hatással van.

6. A fajok érintettsége ismeretében fogalmazzon meg ajánlásokat a hatások mérséklése érdekében (pl. a növényzet eltávolítása vegetációs időn kívül, stb.)

A fa és cserjekivágásra fészkelési és vegetációs időszakon kívül (október 1. és március 1. közötti időszakban) kerüljön sor.

Ezen tevékenység elvégzése egyértelmű, a fák kivágása, a cserjék leverése csak október 1. és március 1. közötti időszakban végezhető el természetkárosítás és az élővilág zavarása elkerülésével.

A friss talajfelszínek esetében a gyom és inváziós (özoönnövények) fajok betelepülésének és terjedésének megakadályozása.

A jelenség megfogalmazása: A nem őshonos növényfajok tömeges elszaporodása, elterjedése lehet tudatos betelepítés, véletlen (*adventív*) behurcolás, *szállításon és vonuló és kóborló madarak tollazatában, emlősök szőrzetében, stb.*). Azonban, a leggyakoribb terjedési mód, a szél által történő spóra és magszórás.

A friss befedésű területeken a legfontosabb és leghatékonyabb védekezés a megelőzés. A kikelő lágyszárú egyedek, fásszárúak esetében a magoncok (*egy évnél fiatalabbak a magoncok, egy év után a csemeték*) azonnali eltávolítása a legegyszerűbb megoldás ami gépi vontatású kaszálás, ahol nem lehetséges, a damilos, motoros fűkasza, később a damilfej helyére rögzíthető fogazott tárcsával. Nagy területen, egyenletes borítás és magasság esetében a gépi kaszálás és szárzúzás alkalmazható eredményesen.

A levágott növényi részeket a területen célszerű, takarás céljából hagyni. Ezek a növényi részek takarásukkal, lassítják az új növények kihajtását, a csapadék talajba jutását nehezítve a növények életfeltételei biztonságát.

A folyamatosan végzett ápolás következtében lehetséges a terület őshonos fafajokkal történő erdősítése és gyepesítés. Meg kell akadályozni a bányatelekre történő illegális hulladék lerakását.

Mercsák József László
élővilágvédelem, tájvédelem szakértő
Engedély száma: Sz-066/2012
3915 Tarcál, Klapka utca 14.

Tarcál, 2026.05.28.

Mercsák József László
élővilág-védelem, tájvédelem szakértő
Engedély: Sz-066/2012